

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Formularz konsultacyjny w sprawie zmiany LSR

Szanowni Państwo zapraszamy do zgłaszania propozycji do projektu zmian w LSR. Złożone propozycje posłużą do wszczęcia działań mających na celu zdiagnozowanie potrzeb oraz uruchomienie procedury aktualizacji LSR.

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź (o ile nie wskazano inaczej w pytaniu), która Państwa dotyczy.

1. Do jakiej gminy Pani/Pan należy? (Proszę zaznaczyć „X”)

	Ceranów
	Drohiczyn
	Dziadkowice
	Grodzisk
	Huszlew
	Jabłonna Lacka
	Korczew
	Kosów Lacki
	Łosice
	Mielnik
	Milejczyce
	Nurzec-Stacja
	Olszanka
	Paprotnia
	Perlejewo
	Platerów
	Przesmyki
	Repki
	Sabnie
	Sarnaki
	Siemiatycze (gmina)
	Siemiatycze (miasto)
	Sokołów Podlaski (gmina)
	Stara Kornica
	Sterdyń

2. Czy jesteście Państwo za tym aby: (Proszę zaznaczyć „X” - można zaznaczyć maksymalnie 2 odpowiedzi)

- ☐ Wspierać rozwój przedsiębiorczości poprzez otwieranie nowych działalności gospodarczych.
- ☐ Wspierać rozwój przedsiębiorczości poprzez rozwijanie istniejących działalności gospodarczych.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

- ☐ Wspierać współpracę między podmiotami, którzy wykonują działalność gospodarczą na obszarze wiejskim objętym LSR.
- ☐ Wspierać tworzenie i rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego.
- ☐ Inne.....

3. Jakie braki w infrastrukturze ogólnodostępnej występują w Państwa gminie? (Proszę zaznaczyć „X” - można zaznaczyć maksymalnie 3 odpowiedzi)

- ☐ Mało lub źle dostosowane miejsca do spędzania wolnego czasu przez mieszkańców, tj. miejsca rekreacji: place zabaw, parki, miejsca spotkań, plaże.
- ☐ Zniszczone budynki, którym można nadać nowe funkcje społeczne z przeznaczeniem na miejsca integracji społeczności lokalnej, w tym osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.
- ☐ Słaba jakość dróg publicznych.
- ☐ Niszczące obiekty zabytkowe.
- ☐ Niskie wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, problemy z zanieczyszczeniem powietrza oraz nieefektywne energetycznie oświetlenie uliczne.
- ☐ Degradacja obszarów cennych przyrodniczo oraz niska świadomość społeczeństwa w zakresie ochrony środowiska.
- ☐ Brak lub niedostosowana infrastruktura wychowania przedszkolnego.
- ☐ Inne.....

4. Jakie problemy społeczne najczęściej występują w Państwa gminie? (Proszę zaznaczyć „X” - można zaznaczyć maksymalnie 3 odpowiedzi)

- ☐ Ubóstwo.
- ☐ Bezrobocie.
- ☐ Uzależnienia, alkoholizm lub narkomania.
- ☐ Niepełnosprawność.
- ☐ Długotrwała lub ciężka choroba.
- ☐ Wielodzietność.
- ☐ Przemoc w rodzinie.
- ☐ Rodziny niepełne.
- ☐ Problemy osób starszych.
- ☐ Izolacja i osamotnienie ludzi starszych.
- ☐ Niesamodzielnosc.
- ☐ Eurosieroctwo.
- ☐ Brak zagospodarowania czasu wolnego dzieciom i młodzieży.
- ☐ Brak zagospodarowania czasu wolnego osobom starszym.
- ☐ Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności.
- ☐ Osoby biernie zawodowo.
- ☐ Trudna sytuacja kobiet na rynku pracy.
- ☐ Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

- ☐ Zdarzenia losowe i sytuacja kryzysowa.
- ☐ Słaba edukacja społeczna i obywatelska.
- ☐ Brak innowacyjnych form aktywizacji społeczeństwa zagrożonego ubóstwem i wykluczeniem społecznym.
- ☐ Inne.....

5. Które działanie spowodowałoby zmniejszenie najczęściej występującego problemu społecznego w Państwa gminie?

PROW 2014-2020

Proszę wstawić „X” w wierszach oznaczonych numerami 1, 2 (maks. 2 odpowiedzi) oraz w polach a, b, c (min. 1 odpowiedź).

1) Rozwoju przedsiębiorczości na obszarze wiejskim objętym strategią rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w rozumieniu art. 2 pkt 19 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 320 z późn. zm.), zwaną dalej „LSR”, przez:	
	a) podejmowanie działalności gospodarczej;
	b) tworzenie lub rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego produktów rolnych będących przedsiębiorstwami spożywczymi w rozumieniu art. 3 pkt 2 rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. Urz. WE L 31 z 01.02.2002, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 463, z późn. zm.), w których jest wykonywana działalność w zakresie produkcji, przetwarzania lub dystrybucji żywności pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego lub wprowadzania tej żywności na rynek, przy czym podstawą działalności wykonywanej w tym inkubatorze jest przetwarzanie żywności;
	c) rozwijanie działalności gospodarczej w tym podnoszenie kompetencji osób realizujących operacje w tym zakresie.
2) Wspierania współpracy między podmiotami wykonującymi działalność gospodarczą na obszarze wiejskim objętym LSR:	

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

	a) w ramach krótkich łańcuchów dostaw w rozumieniu art. 2 ust. 1 akapit drugi lit. m rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 487, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1305/2013”;
	b) w zakresie świadczenia usług turystycznych;
	c) w zakresie rozwijania rynków zbytu produktów lub usług lokalnych.

EFRR 2014-2020

Proszę wstawić „X” w wierszach oznaczonych numerami 1, 2, 3 itd. (maks. 2 odpowiedzi) oraz w polach a, b, c itd. (min. 1 odpowiedź).

	1) OZE:
	a) instalacje OZE w gospodarstwach domowych (z wykorzystaniem energii słońca, wiatru, ziemi, wody, biogazu oraz biomasy) – projekty grantowe samorządów (zgodnie z art. 35 i art. 36 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020)
	b) budowa instalacji do produkcji biokomponentów i biopaliw - projekty grantowe samorządów (zgodne z art. 35 i art. 36 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020)
	2) Wymiana źródeł ciepła w gospodarstwach domowych (z wyłączeniem wymiany źródeł ciepła na piece węglowe)
	3) Wymiana pokrycia dachowego z azbestu
	4) Przydomowe oczyszczalnie ścieków
	5) Ochrona bioróżnorodności i klimatu: (Projekty, które mają znaczący wpływ na stan lub potencjał jednolitych części wód i które mogą być zrealizowane tylko po spełnieniu warunków określonych w artykule 4.7 Ramowej Dyrektywy Wodnej, znajdujących się na listach nr 2 będących załącznikami do Masterplanów dla dorzeczy Odry i Wisły, nie będą współfinansowane do czasu przedstawienia wystarczających dowodów na spełnienie warunków określonych w artykule 4.7 Ramowej Dyrektywy Wodnej w drugim cyklu Planów Gospodarowania Wodami w Dorzeczach. Wypełnienie warunku będzie uzależnione od potwierdzenia zgodności z Ramową Dyrektywą Wodną drugiego cyklu Planów Gospodarowania Wodami w Dorzeczach przez Komisję Europejską.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

	Finansowane działania na obszarze NATURA 2000 muszą być zgodne z wymogami Priorytetowych Ram Działań dla sieci Natura 2000 na Wieloletni Program Finansowania UE w latach 2014-2020 (PAF). Współfinansowane będą tylko projekty niemające negatywnego wpływu na stan lub potencjał jednolitych części wód, które znajdują się na listach nr 1 będących załącznikami do Masterplanów dla dorzeczy Odry i Wisły).
	a) projekty związane z łagodzeniem skutków zmiany klimatu sprzyjające odbudowie cennych ekosystemów
	b) zbiorniki retencyjne
	c) projekty rozwijające infrastrukturę związaną z właściwym ukierunkowaniem ruchu turystycznego na obszarach cennych przyrodniczo, m. in. szlaki turystyczne, mała infrastruktura turystyczna, z zastrzeżeniem, że projekty będą bezpośrednio i silnie związane z promowaniem biologicznej i przyrodniczej różnorodności (wraz z działaniami z zakresu edukacji ekologicznej, stanowiącymi element uzupełniający projektu)
	6) Projekty z zakresu społeczeństwa informacyjnego w obszarze edukacji ekologicznej, turystyki oraz rozwoju kompetencji cyfrowych osób starszych (Inwestycje w „twardą infrastrukturę” będą dopuszczalne w ograniczonym zakresie, wyłącznie jako element uzupełniający projekt. Warunkiem wparcia będzie wykazanie przez beneficjenta, że inwestycje w taką infrastrukturę są niezbędne do realizacji celów projektu oraz wynikają z analizy potwierdzającej niedostępność zasobów beneficjenta/partnera projektu.)
	7) Projekty dotyczące dziedzictwa kulturowego: (Działania z wykorzystaniem i rozwojem aplikacji i usług TIK, w tym digitalizacja, jedynie w przypadku gdy stanowią uzupełniający i integralny element szerszego projektu. Nie przewiduje się budowy od podstaw nowej infrastruktury kulturalnej oraz wspierania przedsięwzięć mających na celu organizację imprez o charakterze kulturalnym, takich jak wystawy, festiwale itp.)
	a) prace konserwatorskie, restauratorskie, odbudowa, przebudowa obiektów zabytkowych (wpisanych do rejestru lub ewidencji zabytków)
	b) budowa towarzyszącej infrastruktury technicznej, informacyjnej oraz kompleksowe zagospodarowanie terenu wokół obiektów
	c) dostosowanie obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych
	d) zabezpieczenie obiektów na wypadek zagrożeń (np. monitoring, instalacje alarmowe, przeciwpożarowe itp.)
	e) dostosowanie obiektów zabytkowych do działalności kulturalnej
	f) konserwacja muzealiów, starodruków, archiwaliów, księgozbiorów oraz innych zabytków ruchomych wraz z dostosowaniem pomieszczeń do właściwego przechowywania zbiorów i ich zabezpieczenia
	g) zakup trwałego wyposażenia wpływającego na unowocześnienie obiektów kultury, w tym m.in. sprzętu wystawienniczego, magazynowego, technicznego i multimedialnego
	8) Projekty z zakresu infrastruktury społecznej: (Budowa nowych obiektów jedynie w przypadku udokumentowania braku możliwości wykorzystania/adaptacji istniejących budynków oraz potwierdzona analizą potrzeb i analizą trendów demograficznych.)

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

	a) infrastruktura związana z integracją społeczną oraz aktywizacją zawodową, m.in. przebudowa, remont, modernizacja, adaptacja i wyposażenie istniejących obiektów infrastruktury społecznej oraz dostosowanie obiektów budowlanych na potrzeby infrastruktury społecznej z przeznaczeniem na warsztaty, kluby i centra integracji społecznej służące przygotowaniu do wejścia na rynek pracy, świetlice środowiskowe, centra aktywności lokalnej dla dzieci i młodzieży, świadczące usługi z zakresu aktywizacji dzieci i młodzieży ze środowisk najuboższych zagrożonych dziedziczeniem ubóstwa
	b) infrastruktura związana z deinstytucjonalizacją usług społecznych takich jak opieka nad osobami zależnymi, tj. dziećmi do lat 3, osobami starszymi, osobami z niepełnosprawnością (dorosłymi i dziećmi), osobami chorymi psychicznie (dorosłymi i dziećmi)
	c) modernizacja infrastruktury służącej wsparciu osób z niepełnosprawnościami, łączącej funkcje rehabilitacyjne, terapeutyczne, noclegowe – projekty uwzględniające deinstytucjonalizację usług
	d) projekty dostosowujące obiekty, w których świadczone są usługi społeczne/zdrowotne do potrzeb osób z niepełnosprawnościami
	9) Rewitalizacja małej skali:
	a) projekty mające na celu uporządkowanie i zagospodarowania przestrzeni publicznej; projekty służące poprawie bezpieczeństwa publicznego; przebudowa i adaptacja zdegradowanych obiektów, terenów i przestrzeni w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji: kulturalnych, społecznych, edukacyjnych;
	b) projekty mające na celu ulepszenie estetyki oraz nadanie walorów funkcjonalnych przestrzeni;
	c) projekty służące udostępnieniu terenów dla mieszkańców
	10) Inwestycje w infrastrukturę wychowania przedszkolnego, mające na celu: (Inwestycja rozumiana jako budowa, rozbudowa, przebudowa, remont infrastruktury, w tym adaptacja i dostosowanie pomieszczeń; zagospodarowanie terenu w szczególności w zakresie utworzenia i wyposażenia placu zabaw. Działaniem uzupełniającym do powyższych inwestycji może być wyposażenie placówek wychowania przedszkolnego w sprzęt i pomoce optymalizujące proces kształcenia jako jeden z elementów projektu. Budowa nowych obiektów jedynie w przypadku udokumentowania braku możliwości wykorzystania/adaptacji istniejących budynków. W obszarze infrastruktury edukacyjnej konieczne jest przeprowadzenie diagnozy rzeczywistych potrzeb i deficytów w tym obszarze oraz analizy pod kątem trendów demograficznych celem zapewnienia długoterminowej efektywności kosztowej zrealizowanych przedsięwzięć.)
	a) utworzenie nowych miejsc w ramach edukacji przedszkolnej;
	b) dostosowanie infrastruktury do potrzeb dzieci w wieku przedszkolnym i przygotowanie zaplecza socjalno-bytowego dla dzieci i nauczycieli, w szczególności w przypadku konieczności dostosowania obiektu do potrzeb osób z niepełnosprawnością.
	11) Montaż/instalacja efektywnego energetycznie oświetlenia w gminach lub obiektach użyteczności publicznej oraz systemu sterowania oświetleniem (ulicznym)

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

12) Inwestycje w drogi lokalne (gminne i powiatowe)	
	a) Budowa i przebudowa dróg lokalnych (gminnych i powiatowych) jedynie wówczas, gdy przyczynią się do fizycznej, gospodarczej i społecznej rewitalizacji i regeneracji obszarów miejskich lub miejskich obszarów funkcjonalnych (inwestycje wynikające z lokalnych/gminnych programów rewitalizacji zatwierdzonych przez Zarząd Województwa Podlaskiego).

EFS 2014-2020

Proszę wstawić „X” w wierszach oznaczonych numerami 1, 2, 3 itd. (maks. 2 odpowiedzi) oraz w polach a, b, c itd. (min. 1 odpowiedź).

	1) Programy podnoszące aktywność i mobilność zawodową oraz zdolności do zatrudnienia grupy osób biernych zawodowo, obejmujące m.in.: wsparcie psychologiczno-doradcze, poradnictwo zawodowe, pośrednictwo pracy, warsztaty oraz szkolenia, w tym z zakresu technik aktywnego poszukiwania pracy i ich praktycznego zastosowania, staże, praktyki zawodowe.
	2) Organizacja opieki nad dziećmi do lat 3 w formach pozainstytucjonalnych (opiekun dzienny).
	3) Bezzwrotne wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej obejmujące: indywidualne doradztwo w zakresie przygotowania biznesplanu, dotację inwestycyjną, wsparcie pomostowe: - finansowe przez okres 12 miesięcy (6 m-cy: na niezbędne wydatki związane z prowadzeniem bieżącej działalności gospodarczej – zgodnie z katalogiem wydatków; 6 m-cy: pokrycie opłat publiczno – prawnych); - specjalistyczne wsparcie towarzyszące (indywidualne doradztwo w zakresie zasad przedsiębiorczości, prowadzenia własnego biznesu, doradztwo inwestycyjne, w zakresie podejmowania/ wdrażania działań innowacyjnych).
	4) Zapewnienie większej dostępności wysokiej jakości edukacji przedszkolnej w szczególności poprzez:
	a) Tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego wyłącznie dla dzieci z niepełnosprawnościami.
	b) Dostosowanie istniejących miejsc wychowania przedszkolnego do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami lub realizacja dodatkowej oferty edukacyjnej i specjalistycznej umożliwiającej dziecku z niepełnosprawnością udział w wychowaniu przedszkolnym poprzez wyrównanie deficytu wynikającego z

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

	niepełnosprawności.
	c) Rozszerzenie oferty ośrodka wychowania przedszkolnego o dodatkowe zajęcia wyrównujące szanse edukacyjne w zakresie stwierdzonych deficytów u dzieci. Katalog dodatkowych zajęć dla dzieci obejmuje wyłącznie: - zajęcia specjalistyczne, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2017 r., poz. 1591): korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne oraz inne zajęcia o charakterze terapeutycznym; - zajęcia w ramach wczesnego wspomagania rozwoju w rozumieniu Prawa oświatowego; - zajęcia stymulujące rozwój psychoruchowy np. gimnastyka korekcyjna. Typ projektu 4c może być realizowany wyłącznie jako uzupełnienie działań wskazanych w typie projektu 4a lub 4b.
	d) Doskonalenie umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji nauczycieli ośrodków wychowania przedszkolnego niezbędnych do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym, w tym z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz w zakresie współpracy nauczycieli z rodzicami, w tym radzenia sobie w sytuacjach trudnych (wyłącznie jako uzupełnienie działań wskazanych w typie projektu 4a lub 4b).
	e) Wsparcie na rzecz kształtowania i rozwijania u dzieci kompetencji kluczowych (porozumiewania się w językach obcych, matematyczno - przyrodniczych, podstawowych kompetencji naukowo-technicznych, informatycznych) oraz właściwych postaw/umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy (umiejętność uczenia się, kreatywność, innowacyjność, inicjatywność, przedsiębiorczość oraz praca zespołowa) w szczególności: realizacja projektów edukacyjnych w OWP, realizacja dodatkowych zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, realizacja zajęć rozwijających uzdolnienia, organizacja kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów.
	f) Doskonalenie umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji nauczycieli w zakresie stosowania metod oraz form organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu i rozwijaniu u dzieci w wieku przedszkolnym kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy (porozumiewania się w językach obcych, matematycznych, podstawowych kompetencji naukowo-technicznych, informatycznych) oraz właściwych postaw/umiejętności uniwersalnych (umiejętność uczenia się, kreatywność, innowacyjność, inicjatywność, przedsiębiorczość oraz praca zespołowa) (wyłącznie jako uzupełnienie działań wskazanych w typie projektu 4e).
	5) Wsparcie małych szkół kształcenia ogólnego na obszarach objętych realizacją LSR, w szczególności poprzez realizację następujących typów projektów:
	a) Wsparcie na rzecz kształtowania i rozwijania u uczniów lub słuchaczy kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy (umiejętności matematyczno- przyrodnicze, umiejętności posługiwania się językami obcymi (w tym język polski dla cudzoziemców i osób powracających do Polski oraz ich rodzin), ICT, umiejętność rozumienia (ang. literacy), kreatywność, innowacyjność, przedsiębiorczość, krytyczne myślenie, rozwiązywanie

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

	problemów, umiejętność uczenia się, umiejętność pracy zespołowej w kontekście środowiska pracy), w tym w szczególności: realizacja projektów edukacyjnych, nawiązanie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym szkoły lub placówki systemu oświaty, doradztwo edukacyjno-zawodowe, realizacja dodatkowych zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, realizacja zajęć rozwijających uzdolnienia.
	b) Doskonalenie umiejętności (w szczególności interpersonalnych i społecznych), kompetencji lub kwalifikacji nauczycieli w zakresie stosowania metod i form organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu i rozwijaniu u uczniów lub słuchaczy kompetencji kluczowych oraz umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy (umiejętności matematyczno-przyrodnicze, umiejętności posługiwania się językami obcymi (w tym język polski dla cudzoziemców i osób powracających do Polski oraz ich rodzin), ICT, umiejętność rozumienia (ang. literacy), kreatywność, innowacyjność, przedsiębiorczość, krytyczne myślenie, rozwiązywanie problemów, umiejętność uczenia się, umiejętność pracy zespołowej w kontekście środowiska pracy).
	c) Kompleksowe programy tworzenia warunków w szkołach i placówkach systemu oświaty dla nauczania opartego na metodzie eksperymentu w zakresie nauczania przedmiotów przyrodniczych i matematycznych obejmujące: - wyposażenie szkolnych pracowni w narzędzia do nauczania kompetencji matematyczno - przyrodniczych, w tym adaptacja pomieszczeń na potrzeby pracowni wynikająca m.in. z konieczności montażu zakupionego wyposażenia oraz zagwarantowania bezpiecznego ich użytkowania; - doskonalenie umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji zawodowych nauczycieli, w tym nauczycieli przedmiotów przyrodniczych lub matematyki, niezbędnych do prowadzenia procesu nauczania opartego na metodzie eksperymentu; - kształtowanie i rozwijanie kompetencji matematyczno - przyrodniczych uczniów lub słuchaczy.
	d) Wsparcie na rzecz zwiększenia wykorzystania TIK oraz rozwijania kompetencji informatycznych w szkołach i placówkach systemu oświaty poprzez: - wyposażenie szkół lub placówek systemu oświaty w pomoce dydaktyczne oraz narzędzia TIK niezbędne do realizacji programów nauczania w szkołach lub placówkach systemu oświaty, w tym zapewnienie odpowiedniej infrastruktury sieciowo-usługowej oraz adaptacja pomieszczeń na potrzeby pracowni wynikająca m.in. z konieczności montażu zakupionego wyposażenia oraz zagwarantowania bezpiecznego ich użytkowania; - podnoszenie kompetencji cyfrowych nauczycieli wszystkich przedmiotów, w tym w zakresie korzystania z narzędzi TIK zakupionych do szkół lub placówek systemu oświaty oraz włączenie narzędzi TIK do nauczania przedmiotowego; - kształtowanie i rozwijanie kompetencji cyfrowych uczniów lub słuchaczy, w tym z uwzględnieniem bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni i wynikających z tego tytułu zagrożeń; - programy rozwijania kompetencji cyfrowych uczniów lub słuchaczy poprzez naukę programowania.
	e) Kompleksowe programy wspomagające szkołę lub placówkę systemu oświaty prowadzącą kształcenie ogólne w zakresie indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnością oraz wsparcie na rzecz ucznia młodszego, obejmujące w szczególności: - doposażenie szkół lub placówek systemu oświaty w pomoce dydaktyczne oraz

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

	specjalistyczny sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych, kształcenia oraz wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a także podręczniki szkolne i materiały dydaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnością, ze szczególnym uwzględnieniem tych pomocy, sprzętu i narzędzi, które są zgodne z koncepcją uniwersalnego projektowania; - przygotowanie nauczycieli do prowadzenia procesu indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym wsparcia ucznia młodszego, rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych uczniów i efektywnego stosowania pomocy dydaktycznych w pracy; - wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi, w tym uczniów młodszych w ramach zajęć uzupełniających ofertę szkoły lub placówki systemu oświaty.
	f) pomoc stypendialna.
	6) Programy aktywności lokalnej – wsparcie skierowane do środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w szczególności do lokalnych społeczności na obszarach zdegradowanych objętych rewitalizacją odbywające się z wykorzystaniem instrumentów aktywnej integracji:
	a) Instrumenty aktywnej integracji o charakterze społecznym, których celem jest przywrócenie lub wzmocnienie kompetencji społecznych, zaradności, samodzielności i aktywności.
	b) Instrumenty aktywnej integracji o charakterze zawodowym, których celem jest pomoc w podjęciu decyzji dotyczącej wyboru lub zmiany zawodu, wyposażenie w kompetencje i kwalifikacje zawodowe oraz umiejętności pożądane na rynku pracy.
	c) Instrumenty aktywnej integracji o charakterze edukacyjnym, których celem jest wzrost poziomu wykształcenia lub jego dostosowanie do potrzeb rynku pracy (realizacja łącznie z działaniami w zakresie aktywizacji zawodowej).
	d) Instrumenty aktywnej integracji o charakterze zdrowotnym, których celem jest wyeliminowanie lub złagodzenie barier zdrowotnych utrudniających funkcjonowanie w społeczeństwie lub powodujących oddalenie od rynku pracy.
	7) Usługi reintegracji społeczno-zawodowej skierowanej do osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym świadczone przez CIS i KIS, w tym także:
	a) Stworzenie nowych miejsc reintegracji społeczno-zawodowej w istniejących podmiotach, o których mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym.
	b) Utworzenie podmiotów o których mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym.
	8) Usługi na rzecz wsparcia zatrudnienia i rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami w ramach ZAZ i WTZ poprzez:
	a) Zwiększenie liczby osób z niepełnosprawnościami zatrudnionych w istniejących ZAZ oraz objęcie tych osób usługami aktywnej integracji; wsparcie osób z

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

	niepełnosprawnościami dotychczas zatrudnionych w ZAZ nową ofertą w postaci usług aktywnej integracji ukierunkowaną na przygotowanie tych osób do podjęcia zatrudnienia poza ZAZ.
	b) Wsparcie usługami aktywnej integracji nowych osób w istniejących WTZ; wsparcie dotychczasowych uczestników WTZ nową ofertą w postaci usług aktywnej integracji.
	9) Wsparcie usług opiekuńczych dla osób niesamodzielnych oraz usług asystenckich dla osób z niepełnosprawnościami świadczonych w lokalnej społeczności, w szczególności poprzez:
	a) Wsparcie dla tworzenia i funkcjonowania miejsc świadczenia usług opiekuńczych w formie stałych lub krótkookresowych miejsc pobytu dziennego lub stałych lub krótkookresowych miejsc pobytu całodobowego (o ile stanowią formę usług świadczonych w społeczności lokalnej).
	b) Świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych.
	c) Świadczenie usług asystenckich dla osób z niepełnosprawnościami
	d) Inne usługi zwiększające mobilność, autonomię i bezpieczeństwo osób z niepełnosprawnościami i osób niesamodzielnych (np. dowóz osób niesamodzielnych, dowożenie posiłków, sfinansowanie wypożyczenia sprzętu niezbędnego do opieki nad osobami niesamodzielnymi lub sprzętu zwiększającego samodzielność osób)
	e) Aktualizacja wiedzy i kompetencji pracowników i wolontariuszy instytucji pomocy i integracji społecznej (wyłącznie w powiązaniu z działaniami na rzecz osób niesamodzielnych).
	10) Działania skierowane do rodzin, w tym rodzin przeżywających trudności opiekuńczo - wychowawcze, dzieci i młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym:
	a) Wsparcie dla tworzenia i funkcjonowania środowiskowych placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, m.in. ogniska wychowawcze i koła zainteresowań, świetlice środowiskowe, świetlice socjoterapeutyczne, kluby młodzieżowe organizujące zajęcia socjoterapeutyczne lub z programami socjoterapeutycznymi.
	b) Wsparcie rodzin w rozwoju i samodzielnym wypełnianiu funkcji społecznych przez wzmocnienie roli i funkcji rodziny, rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny, podniesienie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny poprzez konsultacje i poradnictwo specjalistyczne, poradnictwo rodzinne i poradnictwo rodzinne specjalistyczne, poradnictwo pedagogiczne, psychologiczne, terapia dla rodzin dotkniętych przemocą, mediacja, usługi dla rodzin z dziećmi, w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne, pomoc prawna, grupy wsparcia lub grupy samopomocowe.
	11) Bieżąca działalność związana z realizacją strategii oraz działania animacyjne dotyczące LSR, w których funduszem wiodącym jest EFS.
	12) Działania wynikające z LSR w zakresie organizowania społeczności lokalnej obejmujące np.:

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

	a) pracę animacyjną i streetworkerską w terenie (praca metodą mentoringu).
	b) tworzenie i wspieranie działalności klubów młodzieżowych.
	c) edukację społeczną i obywatelską, w tym organizowanie spotkań, konsultacji, działań edukacyjnych i debat społecznych dla mieszkańców.
	13) Uzyskiwanie kwalifikacji lub zdobywanie i poprawa kompetencji osób dorosłych w zakresie TIK i języków obcych poprzez:
	a) szkolenia lub inne formy uzyskiwanie kwalifikacji lub zdobywanie i poprawę kompetencji cyfrowych i uzyskiwanie kwalifikacji językowych, skierowane do osób dorosłych, które z własnej inicjatywy są zainteresowane nabyciem, uzupełnieniem lub podwyższeniem umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji w powyższym zakresie.
	b) programy walidacji i certyfikacji kompetencji uzyskanych poza projektem w zakresie TIK i języków obcych.

UWAGI:

.....

.....

.....

.....

.....

Dziękujemy za wypełnienie formularza!